

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาและนำเสนอรูปแบบการบริหารเชิงบูรณาการสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับ โรงเรียนขนาดเล็กซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

5.1 วิธีดำเนินการวิจัย

5.2 สรุปผลการวิจัย

5.3 อภิปรายผลการวิจัย

5.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัย

5.1 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวิธีดำเนินการเป็น 3 ระยะ ดังนี้

5.1.1 ระยะแรกเป็นการศึกษาเอกสาร

เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารเชิงบูรณาการสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับ โรงเรียนขนาดเล็ก

5.1.2 ระยะที่สองเป็นการตรวจสอบและยืนยันรูปแบบและตัวชี้วัด

การวิจัยในระยะนี้เป็นการนำรูปแบบที่สังเคราะห์ไปตรวจสอบและยืนยัน โดยการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจาก โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นทั้ง 5 เขต เพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องและครอบคลุมบริบทสังคมไทย

5.1.3 ระยะที่สามเป็นการสัมมนากลุ่มอิงผู้เชี่ยวชาญ(connoisseurship)

การวิจัยในระยะนี้เป็นการนำรูปแบบและตัวชี้วัดการบริหารเชิงบูรณาการสู่องค์กรการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับ โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้จากระยะที่สองมาตรวจสอบและยืนยันอีกครั้งโดยผู้เชี่ยวชาญ

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้เป็น โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขตทั้งหมด 5 เขต โดยโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายจะต้องสมัครใจและมีการดำเนินงานเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งก่อนที่จะเริ่มโครงการวิจัยคณะผู้วิจัยได้ทำหนังสือเชิญผู้บริหารโรงเรียนที่มีคุณสมบัติตรงกับงานวิจัยเข้ารับฟังการชี้แจงโครงการวิจัยและให้ผู้บริหารนำเสนอผลงานของโรงเรียนตนเองที่เกี่ยวข้องกับการบริหารเชิงบูรณาการสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการวิจัย

ประกอบด้วย โรงเรียนบ้านบึงฉิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1 โรงเรียนแก่นาโนมีวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 2 โรงเรียนบ้านหินลาดนาคีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3 โรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 4 โรงเรียนบ้านร่องแซงสำนักสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 5

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน กรรมการสถานศึกษา และผู้เชี่ยวชาญ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยนี้ประกอบด้วย แบบศึกษาเอกสาร แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิเคราะห์ สังเคราะห์ เอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ครู ผู้บริหารโรงเรียน นักเรียน และกรรมการสถานศึกษา โดยการบันทึกเทป เมื่อได้รับอนุญาต และจดบันทึก ใช้การสังเกต และการวิเคราะห์เอกสารต่าง ๆ ของโรงเรียน คู่มือ รอยปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในโรงเรียนโดยใช้ภาพถ่าย สำหรับการสนทนากลุ่มอิงผู้เชี่ยวชาญใช้การบันทึกการสนทนา ถอดเทป และสรุปประเด็น

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกต การวิเคราะห์เอกสาร บันทึกการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอในรูปแบบของความเรียง

5.2 สรุปผลการวิจัย

5.2.1 การศึกษารูปแบบการบริหารเชิงบูรณาการสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก

การบริหารเชิงบูรณาการหมายถึง การหลอมรวมปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการบริหารเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน ชุมชน และปัจจัยทางการบริหาร โดยมีตัวชี้วัดการบริหารเชิงบูรณาการสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กมีดังนี้ 1) ผู้บริหารรับผิดชอบสูง 2) ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถ 3) ผู้บริหารเข้าสังคมเก่ง เป็นที่ยอมรับของสังคม 4) ผู้บริหารมีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร และเข้ากับผู้อื่นได้ดี 5) ครูสามารถบูรณาการการเรียนการสอนได้ 6) นักเรียนใฝ่เรียนรู้ 7) ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม 8) มีการทำงานเป็นทีม 9) ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกขั้นตอน 10) มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานและประกอบการตัดสินใจ

5.2.2 ตัวชี้วัดการบริหารเชิงบูรณาการสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก

จากการเก็บข้อมูลโดยสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน กรรมการสถานศึกษา พบว่าองค์ประกอบของการบริหารเชิงบูรณาการสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู นักเรียน ปัจจัยทางการบริหาร สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน และชุมชน ซึ่งมีองค์ประกอบเพิ่มเติมจากการศึกษาเอกสารหนึ่งองค์ประกอบคือ **สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน** โดยแต่ละองค์ประกอบมีตัวบ่งชี้วัดที่ละเอียดมากขึ้นและสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้อะไร

5.2.3. การนำเสนอรูปแบบการบริหารเชิงบูรณาการสู่องค์กรการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก

หลังจากการสรุปข้อมูลจากข้อมูลเชิงประจักษ์แล้ว ผู้วิจัยได้จัดสัมมนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารเชิงบูรณาการสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยืนยันข้อค้นพบ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ผลการสนทนากลุ่มองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารเชิงบูรณาการสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้เชี่ยวชาญทุกคนยืนยันองค์ประกอบตามข้อค้นพบของผู้วิจัย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน ปัจจัยทางการบริหาร สภาพแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน ส่วนตัวชี้วัดด้านผู้บริหารโรงเรียน ทั้งหมดประกอบด้วย 16 ตัวชี้วัด ตัวชี้วัดด้านครูมี 12 ตัวชี้วัด ตัวชี้วัดด้านนักเรียนมี 11 ตัวชี้วัด ตัวชี้วัดด้านปัจจัยทางการบริหารมี 17 ตัวชี้วัด ตัวชี้วัดด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน มี 7 ตัวชี้วัด และตัวชี้วัด ด้านชุมชน มี 8 ตัวชี้วัด

โดยขั้นตอนการนำรูปแบบการบริหารเชิงบูรณาการสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กสู่การปฏิบัติมี 9 ขั้นตอนดังนี้(1) ศึกษาบริบทของชุมชนเพื่อศึกษาความพร้อมนำรูปแบบการบริหารเชิงบูรณาการสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก 2) ผู้บริหารประชุมครู ชุมชน ชี้แจงทำความเข้าใจเรื่องแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับการ นำมาประยุกต์ใช้กับโรงเรียนทั้งเรื่องการบริหารและจัดการเรียนการสอน 3) ระดมความคิดเห็นจากบุคลากรในโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน ถึง แนวทางการนำไปปฏิบัติในโรงเรียน(ทั้งการบริหารและการเรียนการสอน 4) นำการปฏิบัติสู่โรงเรียน (หลักสูตร/แผนการจัดการเรียนรู้และการบริหารโรงเรียน 5) นำผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหาร ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาไปดูงาน สถานศึกษาด้านแบบ 6) ครูนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติจริงสู่ห้องเรียน โดยบูรณาการสู่สาระการเรียนรู้ 7) นิเทศ ประเมินผล ติดตามผล โดย ผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ที่ได้รับการมอบหมายอย่างมี ส่วนร่วมเพื่อพัฒนาปรับปรุง 8) นำข้อมูลสารสนเทศจากการนิเทศติดตามผลมาเป็นแนวคิดในการจัดทำแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการของโรงเรียนในปีต่อไป 9) ขยายผลไปยังเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

5.3 อภิปรายผลการวิจัย

จากข้อค้นพบของการวิจัยมีประเด็นการอภิปรายผลดังนี้

5.3.1 รูปแบบการบริหารเชิงบูรณาการสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กพบว่าองค์ประกอบของการบริหารเชิงบูรณาการจากการศึกษาเอกสารกับการลงไปเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์มีความแตกต่างกันกล่าวคือ องค์ประกอบการบริหารเชิงบูรณาการจากการศึกษาเอกสาร มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู นักเรียน ปัจจัยทางการบริหาร และ ชุมชน ส่วนองค์ประกอบของการบริหารเชิงบูรณาการสู่องค์กรเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กจากการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู นักเรียน ปัจจัยทางการบริหาร สภาพแวดล้อมโรงเรียน และ ชุมชน ซึ่งองค์ประกอบที่เพิ่มขึ้นหลังจากการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์คือ องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

ในประเด็นดังกล่าวจากการศึกษาเอกสารจะพบว่าเมื่อพูดถึงการบริหารเชิงบูรณาการสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กก็จะกล่าวถึงเพียงประเด็นความรู้ ความเข้าใจ ของครู ผู้บริหารและผู้ที่จึงจะสามารถบูรณาการสู่การบริหารโรงเรียนได้ตั้งข้อสังเกตงานวิจัยของหทัยกานต์ วิจิณัยภาค (2552) ที่ศึกษาเรื่องการบริหารเชิงบูรณาการในโรงเรียนขนาดเล็กจังหวัดขอนแก่น : พหุกรณีศึกษา พบว่า การจะนำการบริหารเชิงบูรณาการไปใช้ ผู้บริหารต้องมีความรู้ความสามารถ มีความเข้าใจในหลักการและทฤษฎีการบริหารเป็นอย่างดีก่อนจึงจะสามารถนำไปใช้กับการบริหารโรงเรียนได้ดี นอกจากนั้นแล้ว งานวิจัยของสุดสวาศดิ์ ประไพเพชร (2551) เรื่องการพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารเชิงบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้น พื้นฐานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ องค์ประกอบที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสาร ก็เป็นองค์ประกอบในเชิงของหลักการ องค์กร คุณลักษณะ และพฤติกรรม ไม่พบด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

แต่จากการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จะพบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับด้านสภาพแวดล้อมเนื่องจากในสถานการณ์จริงถ้าโรงเรียนใดไม่มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เช่น ไม่มีพื้นที่ที่เหมาะสม บรรยากาศไม่เอื้อเหล่านี้ย่อมเป็นอุปสรรคต่อการจัดการเรียนรู้ ดังคำสัมภาษณ์

“ สภาพแวดล้อม สภาพห้องเรียน สิ่งต่างๆ ก่อให้เกิดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง การใช้สื่อต้องเป็นสื่อตามธรรมชาติ สภาพแวดล้อมต้องเป็นแหล่งเรียนรู้ ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสอน เช่น หมอลำ กลุ่มแม่บ้านทำบายศรี งานประดิษฐ์ (วิทยากรภายนอก) ทำปุ๋ย (ใช้แปลงผัก) นักเรียนมีแหล่งเรียนรู้ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจึงจะประสบความสำเร็จ ”

สัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนโรงเรียนแก่นาโนมีวิทยา 16 มิถุนายน 2553

“ อย่างเช่น ทางโรงเรียนนี้มีพื้นที่พอสมควร จึงแบ่งพื้นที่ออกเป็นส่วน ๆ เพื่อการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น แบ่งพื้นที่ในการเลี้ยงปลา , เลี้ยงหมูป่า , ปลูกผัก เป็นต้นซึ่งสิ่งเหล่านี้ต่างเป็นแหล่งเรียนรู้แก่นักเรียนในเรื่องของวิธีการปฏิบัติหรือขั้นตอนต่าง ๆ นอกจากนี้ยังเป็นอาหารกลางวันสำหรับนักเรียนอีกด้วย , เป็นการสอนให้เด็กรักในอาชีพของพ่อแม่หรืออาชีพหลักในชุมชน”

สัมภาษณ์ครู โรงเรียนบ้านร่องแซง 25 กรกฎาคม 2553

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าสภาพแวดล้อมเป็นองค์ประกอบสำคัญอีกหนึ่งองค์ประกอบของการบริหารเชิงบูรณาการสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก

5.3.2 ตัวชี้วัดการบริหารเชิงบูรณาการสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก จากการศึกษาเอกสารพบว่ามีตัวชี้วัดการบริหารเชิงบูรณาการสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กมี 10 ตัวชี้วัด ประกอบด้วยผู้บริหารรับผิดชอบสูง ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถ ผู้บริหารเข้าสังคมเก่ง เป็นที่ยอมรับของสังคม ผู้บริหารมีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร และเข้ากับผู้อื่นได้ดี ครูสามารถบูรณาการการเรียนการสอนได้ นักเรียนใฝ่เรียนรู้ ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม มีการทำงานเป็นทีม ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกขั้นตอน มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานและประกอบการตัดสินใจ ซึ่งเมื่อลงพื้นที่เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพพบว่า ตัวชี้วัดแต่ละองค์ประกอบมีความชัดเจนและละเอียดขึ้นมากจนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เช่น องค์ประกอบด้านผู้บริหารจากการศึกษาเอกสารจะมี 8 ตัวชี้วัด เมื่อลงเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์พบตัวชี้วัดเพิ่มเติมในเรื่อง การเป็นแบบอย่างที่ดีด้านเศรษฐกิจพอเพียง ซื่อสัตย์ ยุติธรรม โปร่งใส มีคุณธรรม อ่อนน้อมถ่อมตน ประมาทตน เข้าใจ/ เข้าถึง/ ดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม/ ให้ความสำคัญกับชุมชน ใช้เหตุผลในการทำงาน/ มีความเป็นประชาธิปไตย ให้กำลังใจตนเอง มีความเสียสละ โดยตัวชี้วัดเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ได้มาจากการปฏิบัติจริงของผู้บริหาร ครู และผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้ครอบคลุมและง่ายต่อการนำลงสู่การปฏิบัติจริงมากขึ้น

5.3.3 ขั้นตอนการนำรูปแบบการบริหารเชิงบูรณาการสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กสู่การปฏิบัติ

จากการเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์และการสัมมนาในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญถึงขั้นตอนการนำรูปแบบการบริหารเชิงบูรณาการสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กสู่การปฏิบัติพบประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

ขั้นตอนการนำรูปแบบการบริหารเชิงบูรณาการสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กสู่การปฏิบัติในกลุ่มของผู้ปฏิบัติคือ ผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษา จะเริ่มต้นที่การประชุมเพื่อทำความเข้าใจ แต่กลุ่มของผู้เชี่ยวชาญจะเริ่มต้นที่การศึกษาบริบทของชุมชนเพื่อศึกษาความพร้อมนำรูปแบบการบริหารเชิงบูรณาการสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เนื่องจากในมุมมองของผู้ปฏิบัติซึ่งเป็นโรงเรียนที่ใช้แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่แล้วจึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาบริบทของชุมชนเพราะชุมชนมีความพร้อมอยู่แล้ว แต่ในมุมมองของผู้เชี่ยวชาญมองว่าการจะนำรูปแบบการบริหารเชิงบูรณาการสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กสู่การปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จลำดับแรกควรพิจารณาว่าชุมชนมีความพร้อมหรือไม่ เพราะการบริหารเชิงบูรณาการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต้องอาศัยความร่วมมือจากชุมชนค่อนข้างมาก

สำหรับประเด็นที่ทั้งกลุ่มผู้ปฏิบัติและผู้เชี่ยวชาญให้ความสำคัญและเห็นตรงกันคือการขยายผลไปยังเครือข่ายที่เกี่ยวข้องดังข้อความ

“...การนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กไปใช้นอกจากจะทำกันในโรงเรียนแล้วเมื่อประสบความสำเร็จ หรือได้ผลอย่างไรก็ต้องขยายผลไปเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งชุมชนอื่นและโรงเรียน เขาจะได้ถอดบทเรียนไม่ต้องเริ่มต้นที่ศูนย์ เมื่อมีเครือข่ายที่เหนียวแน่นการทำงานก็จะมีการพัฒนาที่มีทิศทางมากขึ้น”

สัมภาษณ์ผู้บริหาร โรงเรียนบ้านร่องแซง, 21 กรกฎาคม 2553

“ การสร้างเครือข่ายกับองค์กรภายนอกมีความสำคัญ ถ้าเน้นไปที่การประสานกับหน่วยงานท้องถิ่น เช่น อปท. สพป. วัด โดยสร้างความตระหนักให้กับผู้บริหารว่าจะต้องเชื่อมโยงกับองค์กรเหล่านี้เพื่อสร้างเครือข่ายในแนวระนาบให้เกิดขึ้นถ้าสร้างหรือขยายเครือข่ายได้โรงเรียนก็จะทำงานได้สะดวก ได้ง่ายขึ้น ”

ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 4 , 27 ธันวาคม 2553

ซึ่งประเด็นการสร้างเครือข่ายกับองค์กรภายนอกนั้นงานวิจัยของ Treputtharat, S (2010) ที่ศึกษาเรื่อง ระบบการสร้างเครือข่ายการจัดการสถานศึกษาเพื่อการปฏิรูปการศึกษาที่มีประสิทธิผล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่า การสร้างเครือข่ายมีความสำคัญมาก และครูและผู้บริหารเห็นว่า

เครือข่ายจะช่วยโรงเรียนได้หลายด้านทั้งการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน การแบ่งปันความรู้ การเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ตลอดจนการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรต่างโรงเรียน

นอกจากนั้นแล้วยังพบว่าเครือข่ายที่ดีและจะดำรงอยู่อย่างยั่งยืนควรรักษาทรัพยากรร่วมกัน สมาชิกในเครือข่ายต้องมีบทบาทที่ผู้ให้และต้องได้รับผลประโยชน์เท่าเทียมกัน ต้องมีการสร้างผู้นำที่องค์กรและสมาชิกเครือข่าย มีการเสริมสร้างกิจกรรมสาธารณะและเวทีแห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการสรุปและทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน มีการสร้างความรู้ใหม่และการจัดการความรู้ที่ต่อเนื่อง มีการเสริมสร้างวัฒนธรรมเครือข่ายเพื่อจัดการความขัดแย้ง มีระบบตรวจสอบแบบมีส่วนร่วม และควรรักษาองค์กรอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายร่วมกับกลุ่มเครือข่าย

จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่า เครือข่าย มีความสำคัญเพราะจะช่วยสมาชิกของเครือข่ายหลายประการด้วยกัน เช่น การใช้ทรัพยากรร่วมกัน ร่วมกันการแบ่งปันความรู้ซึ่งกันและกัน การให้องค์กรภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมของหน่วยงาน สิ่งเหล่านี้ล้วนทำให้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ โดยเฉพาะโรงเรียนที่ต้องการใช้การบริหารเชิงบูรณาการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

5.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัย

จากการวิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

5.4.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลจากการวิจัยพบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ครู และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อค้นพบไปปรับหรือไปพัฒนาเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารเชิงบูรณาการสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กได้ดังนี้

1) เพื่อให้การนำรูปแบบการบริหารเชิงบูรณาการสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กไปใช้ได้ผลสูงสุดผู้บริหารโรงเรียนควรสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพราะจากงานวิจัยพบว่าชุมชนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะคอยช่วยเหลือสนับสนุนโรงเรียนทั้งในด้านทรัพยากร ด้านแหล่งเรียนรู้ในชุมชน และเรื่องปราชญ์ชาวบ้านหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น

2) การนำรูปแบบการบริหารเชิงบูรณาการสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กไปใช้ให้ประสบความสำเร็จโรงเรียนจะต้องมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อ เช่น มีพื้นที่เพียงพอที่จะให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริง ชุมชนมีแหล่งเรียนรู้

3) การบริหารเชิงบูรณาการสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กให้ประสบความสำเร็จพบว่าผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญ และผู้บริหารต้อง ใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ใจกว้าง ใจเย็นมีเหตุมีผล

5.4.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้เกิดองค์ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารเชิงบูรณาการสู่องค์กรแห่ง การเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้

1) ควรมีการทำวิจัยเชิงทดลองเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารเชิงบูรณาการสู่องค์กรแห่ง การเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งในพื้นที่เดิม และพื้นที่ อื่น เพื่อให้ได้รูปแบบการบริหารเชิงบูรณาการสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กหลังจากทดลองใช้แล้ว

2) ควรมีการวิจัยติดตามผลโรงเรียนที่ได้ใช้รูปแบบการบริหารเชิงบูรณาการสู่องค์กร แห่งการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อการพัฒนาปรับปรุง กระบวนการและขั้นตอนต่าง เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น